

Vrtoniglanske občine stanovnici (1700) su u Vrtonigli nješto Karnijeli, nješto prilično potalijanjeni al još hrvatski govoreći Hrvati; čisti Hrvati u okolini kao i u Novovasi ortoniglanskoj. I Vrtonigla i Novavas imaju talijanske, skole, 3 učiteljske sile. Druge nejma.

3. Sudbeni kotar motovunski.

Motovunske občine stanovnici (5000) su Talijani samo u Motovunu (Montoni, bit će jih oko 1300); Hrvati svi ostali u Brkaeu (ponickle potalijanjeni), Kaldiru, Karožbi, Montrijlu, Novakih (motovunskih), Rakotolah, Sovinčini, Zamasku. Škole u Motovunu talijanske, 3 učiteljske sile. Drugih redovitih nejma. Školsko vijeće hoće, da se i u pomoćenih u Montrijlu i Rakotolah talijanski poduzeće.

Oprtljanske občine stanovnici (blizu 6000) su Talijani ili potalijanjeni u Oprtlju (Portole, ima jih samo nekoliko stotina); Hrvati u okolini oprtljanskoj, Čepić, Gradini, Zdrenji, Topolovec. Škole u Oprtlju, 2 učiteljske sile. Svi Hrvati nejmaju niti jedne škole. (Težko da je koja pomoćna).

Višnjanske občine stanovnici (blizu 2700) su Talijani ili potalijanjeni u Višnjani (Visignano, kakvih 500-600). Hrvati u višnjanskoj okolini, u Svetiševanu, Sterni, Bačevi, Sv. Vitalu. Škola talijanska u Višjanu, 2 učiteljske sile. Druge nikakve nejma.

Vizinadiske občine stanovnici (preko 3000) govore talijanski, al znaju i hrvatski, u Vizinadi; Hrvati su u vizinadskoj okolini, Kašteliru, Sv. Nedelju (motovunskoj). Škola u Vizinadi talijanska, 2 učiteljska sile. Hrvati, njih preko 2000, nemaju škole svoje. (Hoće se, da se i u Sv. Nedelji talijanski poduzeće u pomoćnoj školi). --

Porečki sudbeni kotar ima 18 učiteljskih silah, sve za Talijane.

Bujski sudbeni kotar ima 21 učiteljsku silu, sve za Talijane.

Motovunski sudbeni kotar ima 9 učiteljskih silah, sve za Talijane.

U cijelom političkom kotaru plaća se za Talijane 48 učiteljih ili učiteljica, za Hrvate nit jednoga učitelja nit učiteljice. I više i jednorazredne, i muške i ženske, i mješovite, da i pomoćne, sve su talijanske. Posje god. 1878. prirask je učiteljska sila u Buži i u Umagu, obje talijanske. --

Pokrajinskoga i skolskoga nameta izbjelo se 1878. godine:

u sudbenom kolaru porečkom 3071 f.

bujskom 7269 *

motovunskom 5507 *

Neizbjeljni zaostatak toga nameta

iznosio je iste godine:

u sudbenom kolaru porečkom 22193 f.

bujskom 1857 *

motovunskom 14434 *

Pokrajinski i skolski namet plaćaju nesamo Talijani, nego i Hrvati. U plaćanju toga nameta nezaostaju samo Hrvati, nego i Talijani. -- Za skolske zgrade i stanove učiteljih i učiteljica troše ne samo Talijani, nego i Hrvati nejmajući nijedne svoje škole.

DOPISI.

Br. 20. prosinec

Ima punih šest mjeseci, što se odovud nitko nije dičeo „N. S.“ javio. Naš gospodar Bozanić i njegov pobočnik pop Ivan Karbić mislit će, da Vrbanjani imaju zavezane oči, pa da nevide njihovih činah, koji ovomu kresnom i drevnom gradiju nesluže na čast.

U br. 11. t. g. kušao je netko sošiščnom mudrošnjom oprovrati tvrdnje i slutnje dopisnika u 9. broju. Ovoj nije htio na to odgovoriti. Rekao je: čekajmo, da jih čini sude. I dobro je učinio. Neka dake čini sude.

Gosp. Ivan Bozanić je načelnikom Vrbnika od polovice lipnja. Osam dana za tim, što je u ruke e. kr. političkog komisara položio prisegu, da će slušno svoju čast vršiti i nastojati o dobru občine, da je na troškove občinske popraviti ulaz u svoju kuću, ili bolje, u prodaju duhana svoga sina. Tko je mogao kao vicećnik poslati občinskog radnika, da mu u polju likve i zelje bere, zašto jih nemože kao načelnik poslati pet šest, da mu čine pristupni zato zastupstvo i postavi svoga sina takodjer nepilat zastupstvo. Sin mu poštar — mudra lo glavica! — koj nezna ni zapisnika voditi, a kamo li, da je sposoban za tajnika, tim je postepenim osobom. U Vrbniku. Pomičušlo poštar, prodavao duhana i občinski tajnik, i to u malenom mjestu! Ali kako može on obavljati sve dužnosti? Ljepo. Od 8-9 i od 1-2 je u občini poštarskom. Međutim se kndgod i nesto više pozabavai kod občine; pa sto za to, ako tko tu posti čeka?

U „N. S.“ bilo je već priobčeno, da je ovdjejne sl. zastupstvo zaključilo nek se uredjuje hrvatski. Svi kojim je do sreća čast ovog mjestanen, radovali se, što se je ono jednou riesilo tujinskih okova stupilo u kolo svestrili hrvatskih občina. Ali naš načelnik malo mari za zaključke i volju zastupstva, pa je i to ostalo samo na hrtiji. Kad se ga u sjednici upitalo zašto jednom neuveđe hrvatski jezik, znate što je odgovorio? „Pisite vi hrvatski a ja ēu talijanski“, t. j. ja hoće raditi što hoće ja i moj pop sura a vi sto hoćete vi. I zbijaj on t. j. popo pišu talijanski. Neka ljudi govore; sto jum draga; doista da je nam dobro, rekla je gospa sudinja.

Prilikom proračuna za sljedeću godinu povisilo je sl. zastupstvo plati tajnika od 200 na 300 for. i odredilo, da se razpiše natječaj. Drugdje se natječaju razpisuju putem novinala, da glas dopire. Sto sire i da se nadje čovjeka sto boljega. Kad nas toga nije trebalo.

Gosp. načelnik iliši sudac imao je već „in pector“ budućeg tajnika i to svoga popa suru. Čast sposobnosti g. umirovljenoga kapelana popa Ivana Karbića, ali mi ga želimo daleko od sebe. Mi znamo, da je on god. 48. i 50. primao

kojekako humoristične talijanske novine, pa se od srdeća smijao kad bi vidio hrvatske graničare svakojako nasarene mi znamo da prezire naše djake samo za to, jer tobože zele pohrvati cito primorje a nezna, da je primorje bilo hrvatsko prije nego je i bilo djakah; mi znamo, da on nije dobar napisati stogod hrvatskoga, pače mi znamo, da mrzi Hrvatstvo više nego li koji sarenjak, pa mi velimo.

„Tersites daleko ti kuća od nas! Ali mi! Sto smo mi prema njemu i prema svemogućemu sudeu Ivu? Ta vidilo se! — Uzprkos što se natječaj nije razglasio mi smo se pobrinuli, da se zanj doznade i izvan Vrbnika. Naši smo čovjeka voljna primiti na se taj p. mjetvo. Govori i pise hrvatski, talijanski i njemački, ima izvrstnih svjedočebah i preporučnih pisamah od trijih občina, ali volovskog kapetanata i od jednog odvjetnika; ali sve to nije pomoglo. Nas stičenih je za sado odbijen. Kod se pita imam li ja ili ti vući 300 for. onda se negleda jesam li ja sposobniji. — Ipak gospodo Bozaniću i Karbiću, mi moramo pobediti, jer se borimo za dobrobit rodnog mjeseta i za sveto načelo narodnosti. Pred njim su padali carevi i kraljevi, pa će pasti i jedan maleni sudac sa svimi svojimi miljenicima. Nas je stieg Hrvatstvo a vas? —

Za ovaj put još dvie malenkosti, koje jih lijepo označuju. Posjekao se i prodao nekakav dubac a u sledićeoj sjednici stavio je gosp. sudac na dnevni red: da li se ima posjeći taj dubac? Jeli to, pitam ja, zlobno ili lukavo ili jedno i drugo?

U zastupstvu sjede i dva svećenika. Njih dakako nemogu Bozanić i slavna družba ni paslikanih viditi, jer vide nesto dalje od nasa nego ono devet njegovih slijepih svećenika. Da njim zapriče polaziti sjednice, sazivlju je po nedjeljach za vreme službe božje: Toga dosada nije bilo u Vrbniku. Puk se sablažnjuje i murnje, ali sto ih briga zato! Dosta, da je nam dobro, rekla je gospa sudinja.

Iz Buzeta, 6 decembra 1880.

Dne 14. prošl. mj. sastalo se ovdi za prvi put na sjednici novo občinsko zastupstvo. Naši zastupnici glasovali su složno. Tim su i oni zastupnici, koji su se bili iznjevjerili prigodom izbora načelnika, pokazali svoje povoljno počitanje, i činom potvrdili da će svi naši uvjek složno glasovati. Tomu se nisu nadali oni neki zastupnici kojim je namjera zastupati i zagovarati ne občenu i občinarnih korist, nego sebe i svojih privrženika. Med ostalimi je točkami na dnevnom redu bilo da se izaberu petočlan u odbor za pregledanje razbrojna računa za god. 1870 i druga petočlana da sastavi prednzbrojni račun za god. 1881. Na jednu i drugu svrhu izabranu in ista lica, i to gg. Grozic Petar, Draseč Jakov, Cernac Toma, Negri Jakov i Matejčić Nikula. Uverjeni smo da će taj Odbor svjестno zadovoljiti svojim dužnostima; ponajviše točku počekti pregledati, troškove izpitati, pak pronadjuti sto nepoštena, pozvati dotiće na odgovor, i da buduće zabraniti prislanost u izjavljivanju dohodaka občinskih i nepotrebne troškove. Budemo bi sto važna doznali u tom obziru, bez obzira čemo javiti kroz cijenjenu *Natu Stogu*. Pravo je da občinari znaju i suda kako se skupinu imanjem upravlja.

Ima već priličan broj godina od kad nema u Buzetu zakonitoga odvjetnika. U to vrieme piskari tko bolje može i nemaju. Većina se tih može složno nazvati sunradnjak. Zakutni ti piskari savjetuju neuke seljake da se za svaku malenkost zarate, i tako vam bude da u tom nesretnom našem kotaru im raznijemo najviše pravdaša. Bude vam da od pravdaša jedan drži kravu za rogove a drugi ju k sebi vuće za rep dok ju muze za se neki treti — smradi papir. Gdje ima poštena odvjetnika nije tako. Pošteni odvjetnik zna svoju plemenitu zadaeu, da brani neduzna, potisnena, udovicu, sirote, pravicu. Pošteni odvjetnik neće za svaku malu stvar siliti na dugokrajne i toli škodljive pravde; mu tisit će razjarene, miriti i sprjateljiti. Opravdano je s toga bilo naše, veselje kad smo čitali u službenih novinah da je gosp. Dr. Mate Grubisic upisan med odvjetnike i da je Buzet odabrao za svoje sielo. Zaman semi veselili. Prošlih bo danah iznenadila nas viest da g. Grubisic neće u Buzet. Ako pomislimo da bi njegovim dolazkom bilo moralno prestati svaku zakutno piskarenje. Lahko li nagadjati zašto neće k nam. Bog zna sve što su mu iz Buzeta bezimeno pisali, opisali, strasili i priečili. Žalimo da se je dao prestrašiti. Izuzev gore navedenih zakutnih pisarah sví bi ga bili veseljem dočekali a i on sam bio bi se brzo osvjeđen, da odvjetnikova služba u Buzetu nije baš loša, kad donaša na godinu čistoga dohotka preko 3000 for. I naš gospodar veselio se olvjetnikovom dolazku, jer i on uvidja da se zakutnim piskarenjem umnožava sudsam posao bez

prave koristi poštenju i pravici. Kad sam već g. sudac spropmeno, dozvolite mi g. uređenice da izpravim ponešto onaj dopis iz Buzetinje u broju 22. ove godine, gdje se vidi, da naš kotarski sudac g. Mestron nezna van talijanski, to izjavljujem. da se g. sudac umije razinjuti sa strankama i u našem jeziku, a kotarski pristav da je onaj, koji nepoznaje našega jezika.

Iz Kopra, 24 prosinca 1880.

Iz svih stranah Istre obavješteni vas dopisnicici. Odavle malo kada koju čujeće.

Nek bude stogod bar svake godine jedan put. Iani javih vam, da je ovdejšnja „čitaonica“ stupila u drugu godinu svoga života.

Častno ju je proživila i nastupila treću. Rovalo je pod njom neprijateljab, i domaću, al je podrovalo nije.

Tecajem cijele godine imala je 12 novinah, što predpalačenih sti po pojedinim članovima darovanih. Od tih bijaše 6 hrvatskih, 5 slovenskih, 1 njemačka; 8 veće manje političkih, 3 beletristička, 1 gospodarska.

Nastavje već godine imat će jih 16, i to: 8 hrvatskih, 6 slovenskih, 3 njemačke, 1 talijansku; 10 političkih, 3 beletrističke, 2 gospodarske, 1 povjesnica.

Njekoliko razaslijalo se jih i izvanjskim članovom, a čitalo jih i naših okoličanah; što će se buduće događati.

Zimskih većih preduzeća se njekoliko čitanjih. Gosp. Kulešić čitao je o izvorih povesti u obće. Gosp. Spineti pričao je crtece iz najstarije povesti Istre. G. Belušić razpravlja je njekoliko putala o sferičkoj astronomiji.

Biede, koja bijaše stigla našu Istru sjetila se je i čitaonica. I njezini članovi doprineli su svotici za učenje nevjole svojih suzemljaka i sunarodnjaka. Pri tom imas obituiti zaslugu g. Milohnić.

Čitaonica bila je naumila proslaviti tisus godisnjicu povlastice podane Slovjenom, da mogu službu božju obavljati svojim jezikom. Naum nebijaše izveden, jer nije došlo željenoga privoljenja. Sto nebijaše, to još može biti.

I tim bi naveo glavne crtece iz života čitaonice u Kopru. Pri malenom broju članovah, pri okolnostib, kakve ovdje vladaju, društvo može samo slobodno zadovoljno biti.

Pogled po svijetu.

U Trstu 30. prosinca 1880.

Najvažniji dogadjaj u ovo petnaest danah jest, da tako zvana gospodska kuća nije potegnula za njemačkom strankom carevinskog vjeća, nego je Taaffejev ministarstvu dozvolila traženi tresak na tri mjeseca. Tim se dogadjajem opet razklimala ta stranka. Drugi dogadjaj jest, ovjerovljeno u carev. vjeću nekoj izbori velikog posjeda uprskos zahtijevanju njemačke stranke, da se razprava o tom poslu odgodi. Taj je dogadjaj rečenu stranku do kraja razljuo; pa se čulo, da misli stupiti iz carev. vjeća. Po njemačkim se selski bunji narod, neka moli Cesara, da razpusti sadanje carev. vjeće, te razpiše, nove izbore. Ali iz toga neće biti ništa. Bečko je gradsko vjeće učinilo veliku nespodobsttinu. Razaslalo je svoje ljudje, neka izpišu po Beču, gdje je carska obitelji kupila namještaj za mlađenju carevića Rudolfa, jer da se došlo, da ga je narucića Parizu. To je carsku obitelj veoma uvredilo, jer prvo nije istina, da se namještaj naruciće iz Pariza, a drugo jer kao da nije već u Beču slobodno kupili robu za svoje nove, gdje

je koga volja. Vele da su toj nesporobstveni krivi Židovi, koji sjede u gradskom vjeću, i bečke židovske novine. Staresinstvo prazgok sveučilišta da je izjavilo, da se ravnopravnost Čehah i Niemacima na onih visokih školah ne može izvesti, inače, nego razvojiv sveučilište na češko i njemačko.

Magari da su opet prisiljeni kucati na vrata evropskih novčanah, ako će, da im nezadane uprava i napredne zemlje. Veli se, da će uzajmili 5 milion for. Naša braća u Kraljevini doživit će u svojoj ljetosnoj nevolji barem jednu radost. Ban grof Pejačević da je već kada tada izposlovao kod ugarskog ministarstva spojenje bivše Vojničke krajine. Sad da se već neradi nego o formalnostih te spojite. Doskora da će se sastati hrvatski sabor, da imenjuje odbor, koji će zajedno sa jednakim odborom ugarskim utanaciti broj zastupnika, što će jih odsad unapred Hrvati slati na skupni parlament ugarski.

U ostalom svijetu sači najveću buku čini grčko pitanje, koje da će po gotovu biti prekinuto tako zvanični sud dobrih ljudi. Taj predlog je učinila Franceska, a druge su vlasti samo nani pristale. Mislio se, da neće Grčka nani pristati, ali da je već i ona, nu pod tim uvjetom, ako su vlasti sklene Turku i oružjem prisiliti na ono, što dobri ljudi odsude. Misli se, da će se taj sud sastati u Berlinu, pod predsjedničtvom kneza Bismarcka. Englezom dolaze veoma hrdjave vesti iz južne Afrike, gdje su se onozemci digli proti njim, te jih opet ruzno polukli. U Irskoj ide imavski dan gore, tako da se irski mjestokralj kani odreći svoje časti. Indijski mjestokralj Ripon misli to isto učiniti, ali jedino radi pokvarena zdravlja i radi tamošnjeg zraka, koji da mu dobro nečini. Francezi i Talijani su opet u zavadi radi Tunisa u Africi. Francezi kod kuće neprestaju od svoje vratolomne politike. Sad su se počeli medju sobom gristi i njihovi prvi ljudi, kakono Gambetta, Rochefort itd. U Rusiji je sve po statom. Prošlih dana pobunili su djaci visokih škol Moskovskih. Raznimirica i Kinom i Rusijom svršila se mirno i zadovoljno po jednu i drugu stranu. General Skobeljev da je u Aziji pobje Turkomane. Proti Persijskom Salu ustali su Kurdi, ali da su bili, sto pokorenii, sto da će skoro biti. I tim završujemo, zelječ dobar početak našim čitateljem.

Za potresom postрадale Zagrebčane.

Trčanski odbor za sabiranje prinesak za potresom postradale Zagrebčane sabrao je već do 8500 for.

Citaonica u Kastvu f. 30,07 novč.; Vječković Vlah, dekan 5 f.; Ernest Jolušić, nadučitelj 3 f.; Mileštinija-sabranu u crkvi sv. Mateja 5 f.; Albert Brozović učitelj 1 f.; Ferdinand Karlovarić 1 f.; Vicko Dubrovčki kapelan 4 f.; Josip Jane kapelan 1 f.; Miroslavica sabr. od istoga u crkvi f. 1,66 novč.; Anton Pež duh. pomoć f. 2,50 novč.; Frane Munjič glavar 2 f.; Legion: Matko Tuknik obč. 2 f.; Predonzaan, geometra 2 f.; Kazićir Ješić obč. blagajnik 2 f.; Josip Stosan obč. kancelista 1 f.; Ukupe f. 63,23 novč.

Ova sveta odposlana je već direktno u Zagreb.

Različite vesti.

G. Mati Uješić, vjeronositelj na c. k. njemačkoj školi, na žalost svijub nekadato je prosloga mjeseca obolio. Bolest jo opasna ali nije neizločiva te se jo nadati, da će se ponovo oporaviti.

G. Niku Vežića našega vrloga suradnika u gospodarstvenih stvarih stigla je malena nročta da željno očekujemo kakav glas od njega. Dogadjaj je polag „Narodnoga Listu“ Žduru slijedeći: „Pisu nam iz Društa 14. prosinca 1880.: „Danas so jo dogodilo u našoj vroči gradno djelo, koje je smrtilo sve ovdašnje počeo ljudi. — Jakov Mioni ižljet, okolo dvojice poslije podne na javnom

putu napadnu iznenadu sa ledje gosp. Niku Vežića, občinskoga šumarškoga činovnika, bacio ga je na tla, neskoško ga putu žakom udario i inače još gadnije uvratio. Izraga je povedena. Razlog napadaju niže točno poznat, sumnja se, da je plod fanatizma vjorskoga i političkoga.

Iz Jeljanah doznajemo, da su u ondašnjoj župnoj crkvi namještene nova orgulje priredjeno g. Ognjislava Župana i njegovih sinovih iz Krapine u gornjoj Kranjskoj. Mekanika je najnovijega sistema (Kegelhausen), pa zato se častnim crkvenim upravama moko g. Župan prepričuti.

Humoreska iz Bosne. — Moj prijatelj D. iz T-e u Bosni, piše mi pod danom 2. studenoga list slijedećeg sadržaja, kojega radi njegova zanimljivosti javnosti predajem.

„Dragi prijane! Sa raznim poslovima oborećen, neimadoli vremena da se tvomu očnjenuom listu od 6. pr. m. prije odazovem.

Mislim da će to vrlo zanimati ako ti nekoliko liraka iz novog jezika učrtam, koji je za ovdešnje pučanstvo prije sudovima iz raznih germaničkih i slavjanskih naroda skrojen, i koji sam vlastitim uštim kod suda u jednom mjestu sarajevskog okruga slušao. Sudac (Valjda Njomac iz Češke, Ured.) Bošnjaku: Gđo se ti zvalo? — Bošnjak: Gospodino nisam se izvalio. — Sudac pita dnevničara Ilyata: Was sagt er? — Dnevničar (koji također slabu njemacku umije) odgovara: Dass er nicht geschrifzt hat. — Sudac Bošnjaku: Nekoliko je teba zvalo, nego kako se ti zvalo? — Bošnjak misli da je to nekakova pjesma, pa se smije i ušta neugovara. — Sudac: Ti! vrag ti tvoga mojeg mator, kak se smijala mono? — Bošnjak: Smijem se što pišova. — Sudac: Crucifix Allerluji Aber fragen sie ihn wie er heisst. — Dnevničar Bošnjaku: Kako se zoveš? — Bošnjak: Marko Stipić. — Sudac dnevničaru: Aufschreiben, Sudino Bošnjaku Kopile si (biti) ga pitati edkli si? — Bošnjak: Nisam kopilo, još mi otac i majka žive. — Sudac dnevničaru: Was murmelt der Kori? — Dnevničar: Dass er kein Seintoukind ist. — Sudac srđito: Aber wass füllt ihm ein, hab ich ihm von dem etwas erwähnt? — Dnevničar šutti i podsmejivava se. — Sudac Bošnjaku (kaznujući rukom na vrata): Sada nemalo ja čas, ti čekalo vani jedna hodina, id! — Bošnjak pokunjeno izđio i ja i smiju se za njime. — Opaziv ma upita i Ma živa boga ti, što mi ono presudnik rešio, da neka jeduna godinu vani čekam? Nato ga ja uputim, da se čestki jedan sat kaže hodina, pa da dakle samo jedan sat a no kako on misli godinu dana čekati inače. — Bošnjak mi na to Eli odvraća: neka ga vrug razumije!

Dragi prijane! ako uvažate da su samo ova dva pitanja skorom čitavi sat radi horozumljivosti ovoga novoga jezika među sudcem i Bošnjakom tražaju, onda si možeš misliti — kako smo mi ovdje sa našinom „Kulturtrogirina“ srećni i zadovoljni, to kako se brzo i točno našo parnice rješavaju. Žao bi ti dragi prijane mnogo toga pisati inuu, no posebno me zove po zaključiti moram. Drugi put obištruje.

Pozdravljajući te, ostajem troj! (Obz.)

O novinarskom poslu. „Pester Lloyd“ veli o novinarskom poslu, da je to mozač slijajući, vrlo nozaljvalni posao, traži bo od novinara, da jož žrtvuje svoje a vraća zato tek kukavni kruhac, pa napakon bolest i brzu smrt.

Vuđa obsada. U Stanislavu u Galiciji dobi ovih dana predstojeći na ondašnjem kolodvoru sa postaje Markova brzova, gdje mu se javlja, da je bližu stražarnici okolo 18 vukova, te da su tek prema jutru otišli, iza kakvo je žoljevički stražar stvatio revolverom dva ruka.

Marka za igru i eskuš. Pred nejekoliko vremena pobore na ulici u Trstu neponajdaju jednu valjda od njega već prije tamo baćenu marku za igraju, koju je mimođuđo prali veleći jož da je cekin te jož ponudi polovicu nadjenoga, jer da jo i ona onda pristupa bila, kad je našao. Ovu ponudu naša žena prihvata rado misleći da je cekin ter ide promjeniti svoj zlati novac a perilo menjutim pusti kod onoga muža. U dučanu jož kauč, da to nijo zlati novac nego požučena grčka marka, a ona vrativ se, da to prihvodi onomu čovjeku, neadje ga više a ſnjaj jož i njemu perilo izginuo!

Najveći čovjek na svijetu je valjda neki mladi Rus, koji je pred nejekoliko tjedanima došao u Beč. Zove se Nikolaj Simonov te je bio u rusko-turskom ratu odlikovan sa više medaljama. Živio je 7 stopama i 10% pačnici. Vele da mora na tlu na driju po duljini razpoštirih strunjčića spavati, jer da nomeju u Beču tako dugogna kroveta.

KRATKI NAPUTAK POLJODJEVCU O SJETVI. (Nastavak).

U ostalom evo ti podajem praktičan naputak, po kojem će se vladati pri poprišnoj

količici svakovrtnog gospodarskog sjemenja za jedno austrijsko jutro od 1600 kvadratnih metara. Isti je sastavljen nešto po velačenom gosp. Dragutinu Lanblu a nešto opet i po mom vlastitom izkuštu.

Pločina	Količina sjemenja za 1 jutro												
	Riedka ili redomjerna sjetva			Omajsna sjetva									
	b.*	l.	c.i.	kg.	dg.	h.	l.	c.i.	h.	l.	c.i.	kg.	dg.
Pšenica ozimica	.	.	.	92	75	—	—	1	54	—	1	84	50
Jarica	.	1	23	—	—	—	1	69	—	1	84	50	
Pir u ljušti	.	1	44	50	—	—	2	45	90	2	46	66	
„jednozrno“	.	1	58	—	—	—	1	84	50	1	84	66	
Itač ozimica	.	.	92	50	—	—	1	53	—	1	84	50	
Jarica	.	1	03	—	—	—	1	23	—	1	84	50	
Jočan ozimica	.	1	28	—	—	—	1	59	—	1	84	50	
Jari	.	1	28	—	—	—	1	28	—	1	84	50	
Zob.	.	1	84	50	—	—	2	45	90	3	07	40	
Proso	.	10	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	
Heljda	.	77	50	—	—	—	1	23	—	1	84	—	
Kukuruz	.	10	—	—	—	—	48	—	—	61	50	—	
Bar.	.	16	—	—	—	—	25	—	—	35	—	—	
Sirak	.	16	—	—	—	—	61	50	—	91	50	—	
Bob.	.	30	—	—	—	—	61	50	—	91	50	—	
Grab (pasuli)	.	61	50	—	—	—	1	23	—	1	84	50	
Grashak	.	1	23	—	—	—	1	54	—	1	84	50	
Grabovica	.	1	08	50	—	—	1	23	—	1	85	—	
Loča	.	92	50	—	—	—	61	50	—	1	23	—	
Vučak	.	92	50	—	—	—	1	23	—	1	84	50	
Krumpir	.	9	22	80	—	—	10	24	80	12	29	70	
Cikora	.	3	09	90	—	—	4	45	90	7	99	40	
Bližva	.	—	—	8	40	—	—	—	—	10	08	12	
Replea ozimica	.	10	—	—	—	—	61	50	—	61	82	—	
Jarica	.	10	—	—	—	—	30	—	—	5	04	6	
Biola ropa	.	—	—	1	12	—	—	—	—	3	36	4	
Mrkva	.	—	—	2	24	—	—	—	—	3	36	4	
Pastrnjak	.	—	—	1	68	—	—	—	—	11	76	14	
Djetelinia crljena	.	—	—	8	40	—	—	—	—	5	04	6	
biola	.	—	—	2	80	—	—	—	—	—	—	—	
„lukernica“ (lukarica)	.	—	—	8	40	—	—	—	—	13	44	16	
Graborka (Esparsota)	.	1	20	50	—	—	1	84	50	2	45	90	
Konoplja	.	1	23	—	—	—	1	50	—	1	84	50	
Lan	.	1	23	—	—	—	1	50	—	1	84	50	
Brođ	.	—	—	5	60	—	—	—	—	8	40	11	
Kastanec	.	—	—	5	60	—	—	—	—	6	72	8	
Sač	.	—	—	4	48	—	—	—	—	6	72	8	
Ogrština	.	—	—	5	60	—	—	—	—	8	40	11	
Mak	.	—	—	5	60	—	—	—	—	1	12	1	
Gorasicica	.	—	—	1	12	—	—	—	—	5	40	7	
Kumin	.	—	—	5	04	—	—	—	—	6	11	7	
Komorad	.	—	—	5	60	—	—	—	—	8	40	11	
Yudopija	.	—	—	4	48	—	—	—	—	5	60	6	
Čedljuga	.	—	—	—	28	—	—	—	—	42	—	56	
Duhan	.	—	—	2400	—	—	—	3000	—	3600	—	—	
Hmelj	.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
								korjenjakah		korjenjakah			

* Kratice znak: h. = hektolitar — l. = litar — c.i. = centilitar — kg. = kilogram — dg. = dekagram.

3. Način sjetve.

Sjeme se obavlja na dva načina: omajske (rukom) ili strojne; na stroku ili u redove. Dakako slijud rukom više će poljodjelac potrobovati sjemenja na jednom po istom prostoru, no slijud ga stromjem u redove. Zašto? Žomlja mora se, kad se strojem sije sasvim izmaziti i razdrobiti, pa će na ovakvoj oranci struko klicavo zrno na same niknuti, dali će se i lejno razvijati, došim sve naprotiv biva kod strojeva na omajska.

U kratko sjutnju redomjerna svake je preporuka vredna, s toga, što više od polovice pristodi, kako napomenut, sjemenja; b. usjev ukravljaju pa mu ne skodi oštira zima, jer se zrna jednako po njivi razdiže i jednako duboko u zemlju dodaju; c. strojem sijanje slijedilo tako lakoće ne poleže, kako ono rukom sijanje, s razloga, što se u prvom načinu lješko bolje i snažnije uvriježi; d. zrno strojevno žito jest mnogo lješpa, krupinje, a ovakav žitak laguje u trgovini prolazi, i za skup dovez; e. bilje u redove posijano može prigodom svoga rasta obradjavati, što istim se vrlo prija da daljno rastenje; f. slijeti se strojem možes u svaku dobu bilo vjetra ili vilo.

Iz ovih nekoliko primjerih erpiš to, se lješ mož da je vrlo koristno sijanje strojem; ali ovo govorim samo marljivom poljodjelcu, nipošto pak ličenjčini, koji vrlo loše obdjelava svoja zemljišta, pa bi takovo soljaku stroj vise štavljao nego li koristio.

Zbog toga Vi marljivi i postoni seljaci ukravljate se, pa si naručite sjajlo, koje će vam se već iste godine izplatiti. Tko bi bio daleko od časnih čitateljova „Naše Sloga“, sjajlo posjedovat, takav nek se izvoli obrati na pišućeg, pak će mu kazat, gdje se isti (strojevi) narodeu.

Fr. Ča ti je Jurino da si tako zapušen!
Ju. Bezim s podestarijo kade se podestarijo, kunde se podestarijo, kunžiljeri i sekrotar muče za prostot neko pismo ko njim je prisođe — i meni je mislio —

da bi njim i ja pomogao, ki sam dosta Istru obasjal, na da ti istinu rečem sam se i ja slabikaju zapuhul, na nisan mogal zdignout niz.

Fr. Ma kako to pišu — porej mi malo.
Ju. Ja neznam — zač se pu pol takovo pismo nerabi. Smo mislili, da jo glagoljski, ma ni zač se i ja još spominjam neka slova, kad me je pokojni plovjan vadil epistulu kantat. Neki ki je bit se boj da kapural bi rekao da je nemškemu spodobno!

Fr. Pak ča se nemore to vrnut?
Ju. Neki govore da bi.

Fr. Povaj mi malo — koliko jezik moramo mi brižni kmesti znati?

Fr. Onoga kega nam je Bog dal i skin se Bogu molimo i ja boga.

Fr. Neobi tako nagal — nu — nesri se — zadnji male, tar nisno mej divljimi ljudi va Afrike ča i temi luka nađe.

Ju. Neou već gororit zač sam dnan jako slabo volje, pak bim mogao ku dobeli zabrusit, ka nobi bila svakom po volji, zato s Bogom!

Franina i Jurina.

Fr. Ča ti je Jurino da si tako zapušen!

Ju. Bezim s podestarijo kunde se podestarijo, kunžiljeri i sekrotar muče za prostot neko pismo ko njim je prisođe — i meni je mislio —

da bi njim i ja pomogao, ki sam dosta

Istru obasjal, na da ti istinu rečem sam se i ja slabikaju zapuhul, na nisan mogal zdignout niz.

Fr. Ma kako to pišu — porej mi malo.

Fr. Ju. Ja neznam — zač se pu pol takovo pismo nerabi. Smo mislili, da jo glagoljski, ma ni zač se i ja još spominjam neka slova, kad me je pokojni plovjan vadil epistulu kantat. Neki ki je bit se boj da kapural bi rekao da je nemškemu spodobno!

Fr. Pak ča se nemore to vrnut?

Fr. Neki govore da bi.

Ju. Ha, ha! Frano, znaš kadi sam ti bil?
 Fr. Kati to?
 Ju. Va Vrhniku.
 Fr. Aj bravol a ča delaju tamo?
 Ju. A... svoga. Zapajal mo je jedan prijatelj
 va podestariju na sedetu. Niki ti se di-
 gne i reče: predlažem, gospodo, da se
 odaberi jedan odbor *iz sredine* ovoga
 zastupstva, a drugi ga prekine, pak
 despetrije zahvata: ba, ba, a zao se
 noli moglo i u bandi.

Fr. Da je moral čudo soli pozobat!

Ju. Pak sam ti viđi, da li ka pametna
 govoru svi su z jedne bandi a ki navelo
 z drago. Ovistovi se samo dvignu i sednu
 kako i marioneti kada ujutru krapo mahniv.

Fr. A boriš, ti, ki su to?

Ju. To ēti su drugi put praviti.

Književne vesti.

Poziv na predplatu.

Casluoum svećenstvu imidim ovim novu
 hagioslovnu knjigu na slovenskom jeziku:
Spovednik in njegova služba.

Knjiga jo potvrđena od presvetloga g.
 biskupa tršćansko-koparskoga, §. 154. sadr-
 živo naputak za izvođenje, najnu o svojstvih
 potrobuhih izvođenjima, u dužnosti njegovih
 gleda služenju sakram. sv. pokora. Dodane je
 nekoliko primjerak i opomona.

Knjiga ē iznē svršekom stječnja 1881.
 Imati će 300 str. na velikoj osnovi i stoji
 gg. prebrojnikom 1 for. 20 novč. franko.
 Može se predbranjati: *Franjo Kosec, župnik
 u Truskah, postav Kopar (Capodistria)*.

Buduć je knjiga po svojem sadržaju in-
 menjena samo svećenikom, to se tako nemogu
 nadati svetovnim prebrojnikom, radi toga
 molim nadajuće so tim više, da ē so časno
 svećenstvo mnogobrojno predbranjiti.

Matica Hrvatska časti se na mnoga
 upite cijenjenih svojih članova, koji su se
 uslijed zagrebačke katastrofe pojavili radi izdava-
 nja ovogodišnjih "Matičnih" knjiga, dojaviti:
 da ē "Matica" sve za tok. g. 1880. očenito
 knjige izdati, no uslijed svišće se nesreće nesto
 kasnije nego se je namjeravalo, te da članovo-
 vim prije bar neki dan knjiga u ruke
 dospije, to ē se i ovogodišnje "Matične"
 knjige u dva puta razaslati, i to koncem
 mjeseca januara 1881 razaslati će se članovom
 od obrećenih sedam knjiga njih pet, a mjesecu
 aprila 1881 još preostale dve.

Ujedno se sve članove "Matica" obavje-
 senje da je uprava "Maticu", kako je već
 prije obrekla, o lepo i ukušan vez ovogodišnje
 "Matične" knjige: "Stanko Vraz, Izabrano
 pjesme", koja će se članovom dostaviti sa pre-
 ven poslijekom knjiga (koncem mjeseca januara),
 to ē ovaj vez (sa zlatorem) stajati članova
 "Matica" po izluku sedamdeset novčića. Tko
 dakle od članova "Matica" bi želio imati
 "Vrazovo" izabrano pjesme" lepo u plutu sa
 zlatorem vezane, neka do konca mjeseca
 januara 1881 dostavi ili potom g. povjerenika
 (gđje ga ihu) ili neposredno (gđje povjero-
 nika neim) upravi "Matica Hrvatska" sedam-
 deset novč. Na ovo se upozorju napose gg.
 povjerenici "Matica", da članove svoga kotara
 ob ovom obavijeste.

Članovi "Matica" za god. 1880 se još
 do konca mjeseca januara 1881 primaju, što se
 ponajprije gg. povjerenikom "Matica" javlja.

U Zagrebu 20. decembra 1880.

Uprava "Matica Hrvatska".

LISTNICA.

Gosp. V. Kastav: U onom obliku uobičajeno
 bilo vitezki!

Gosp. A. P.: Drugi put. Obratite se na
 mnu, g. Jakova Volečka kurata u Zarečju
 (biljza Pazina).

Gosp. M. L., g. D. i g. M.: Drugi put.
 Gosp. Franković M. u Berseču! Poslatu
 predplatu primisimo.

Gosp. Kolarić I. župnik u Velikoj Gorici;
 Namireno do konca pr. god. 1880.

Tek Novacah polag Borse u Trstu
 od 16—31. Decembra 1880.

Dne	Godišnji (četvrti)	Naposled	Lto ster.	Prid. ster. bio Štak	Dne	Godišnji (četvrti)	Naposled	Lto ster.	Prid. ster. bro (četv.)
16.	5.52	0.36	11.70	—	24.	—	—	—	—
17.	5.52	0.36	11.76	—	25.	—	—	—	—
18.	5.53	0.37	11.76	—	26.	—	—	—	—
19.	—	—	—	—	27.	5.57	0.30	11.78	—
20.	5.53	0.37	11.76	—	28.	5.53	0.38	11.79	—
21.	5.53	0.37	11.78	—	29.	5.53	0.38	11.79	—
22.	—	—	—	—	30.	—	—	—	—
23.	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Izdavatelj i odgovorni vrđnik K. KRISOLAK.

Pregled tršćanskog tržišta.

dan 30. Decembra 1880.

	OD	DO
	for. st.	for. st.
Vosak primorski i ugarski za 100 kg	100	116
Kafa Portoriko	72	80
S. Donilgo	80	85
Ulo polug vrati	34	35
Ugar austrijski indeni	30	35
Cvijeta travo buhan (Gri- antom)	125	185
Naranča skrivena	25	30
Karubo palježko	za 100 kg	12
lorantinsko	7	25
dalmatinsko	—	—
Smokvo kalamata	18	—
pajkožko	13	17
Limanu akritijon	3	5
Bašenki itli mondule put. za 100 kg	90	97
dalmatinsko	—	—
Lošnjač	27	38
Slijivo	16	16
Pionton ruskia	11	75
ugarska	12	12
galacka	10	75
Kukuruz (turkijski) ruskia	—	—
ugarski	—	—
Rat	10	10
Joham	7	50
Zob ugarska	7	8
arbanska	—	—
Passu (nizol.) polug vrati robo	11	13
Bob	—	—
Loca	11	14
Oriči talijanski	17	20
Ingleški (kitajski)	14	30
Vuna bosanska	100	116
moravska	125	130
arbanska	—	—
Istarska	—	—
Dasko kopriva Jolovion	17	90
čitarsko	51	70
Grčko	10	20
bukoreš	7	30
Ulio Italij. nitro vrati za 100 kg	50	65
„nugujlo“	—	—
„srđnjivo“ vrati	30	41
dalmatinsko	11	—
Istarsko	—	—
Kamenio ulo u barilu	13	—
u kasetah	10	50
Kofa strajone načko	165	185
auhlo rolovo načko	—	—
dalma. i. t. bos.	70	90
Janjedo uško	za 100 kom.	40
dalmaški	—	—
kozoj	—	—
runcano siro	—	—
ručno siro	—	—
rođe za 110 komada, u široku	28	35
zakralj	za 100 kg	23
Sardello i baril	13	25
Vitriol medri	za 100 kg	20
zoloni	—	—
Maso	65	89
Loj dalmatinski i nački	10	50
Salo	40	—
Mast (salo raztopljeno)	—	—
Slanina	16	38
Rajčica citolita (100 litera)	—	—
Galriči istarski	za 100 kg	30
Raj nački	9	—
istarski	8	50
Ljako de Javorko	12	14
Vinsko strugino (Gripusa)	sploš	31
Mod.	30	—
Lumber (jabukovo od Jara- tike)	12	25
Pakal barli od 100 kg	31	75
Salo (trave)	za 100 kg	2
Kratma dalmat.	14	10

OGLASI.

RIEČ

ISTARSKIH HRVATAH

Talijanom

i svim na koje spada.

Pomnik članka: "L'Istria ed il
 nostro confine orientale — Paolo
 Fumbari" tiskana u "Nuova An-
 tologia" 1879.

Može se dobiti za 70 novč. kod:

Primorska tiskara
 na ŠUŠAKU
 kraj Rieke (Flume).

Br. 2214.

Razpis natječaja.

Za mjesto občinskoga liečnika u
 Kastvu (Castua) u Istri. Plaća je 600
 for. godišnjih, a 400 for. paušala za
 konja i koču, ako i dokle jib liečnik drži.
 Prištova za pohod bolesti u obsegu
 občine omedjasa je posebnom tarifom.

Natječatelj valja da je doktor me-
 dicine i kirurgije i da temeljito zna
 hrvatski govoriti i pisati.

Vrijeme do 15. februara 1881 u-
 klopno.

Osnova, pogodbe može se viditi u
 obje pisarni i može se dobiti prepis iste
 za novč. 35.

GLAVARSTVO OBCINE KASTAV,

27. decembra 1880.

Munč, glavar.

Prva Istarska

TVORNICA VOSKA

Sinovah Antona Artusi
 u Rovinju

nagrđenju II. darom na izložbi u Gradcu
 vidjet kako sve više raste potražnja
 nježnih vosčanih proizvoda te poveća
 tvornicu pruža svojim konsumentom
 cene i pogodbe uz koje se nije bojali
 konkurenje. — Nuđa svoje proizvode
 (svjeće, duplice, svjeće bojadisane).

I. vrsti (compimento), po f. 2.20 kilo
 II. " " " " 1.80 "

III. " " " " 1.60 "

Bojadisane svjeće na ulju " " " " 9.—

Tko odmah platí dobitje 3% od odbitka
 (skonto). Ali pako us četiri mjeseca bez
 odbitka. Roba slobodna od vozarine do
 svake željezničke stacije.

Sve navedene vrsti uz cenu tvor-
 nice nalaze se u zakladah:

u Piranu kod g. A. Casali.

Pazinu kod g. Mazzarelli & Mizzan.
 na Rieku (Flume) kod g. A. Gilardi.

Što se tice vrstnoca moglo je u
 jemu mnogo svjedočiti razini častnih
 župnika i erkveuih upravitelja i razne
 pohvale različitim novinama. Beća i drugi
 pokrajnjih, nego protivni svakom
 nekoristnom blebetanju pripisuju vlasti-
 nici svoje proizvode, sudu onih, koji će
 iste rabiti, a plaćat će se kad bude
 naručba pronađena: da odgovara ob-
 ečnjaju; u protivnom slučaju primiti će
 vlastnicu tvornice naručene proizvode na
 svoj trošak natrag ili pako će se platiti
 cieni pažnjuje vrsti, kao što kod III. vrsti.

Castnim crkvenim

oskrbničtvom.

Crkvenimi je zakoni naredjeno, da
 se u crkvah rabe za službu božju svete
 koje su jedino iz voska. Posto se pako
 od nekoliko godina učinilo mješati u
 vosak, koji ima sluziti za priravljanje
 crkvenih svjeća; mnogovrstni tuk, pod-
 pisani željom, da po crkvenom zakonu
 posluži svim crkvenim oskrbničtvom
 pravim svjećama iz čista voska, za-
 prosio je ovđešnju sl. nadbiskupsku
 kuriju, da bi ona blago izvoljela nadz-
 rati njegove svjeće I. vrsti (compimento),
 koje bi imale složiti za crkvenu
 porabu. I doista, sl. nadbiskupska kurija
 primi tu ponudu dekretem od 28.
 marta t. g. broj 466 ustanovali po-
 sebnu nadzorničku komisiju, koja će
 ujek skrbno paziti, da moje svjeće
 I. vrsti (compimento) budu baš iz
 prava čista voska.

Takove su svjeće vriđne svake
 poljave, ne samo zato, što su iz čista
 voska, nego jošto sto mirno i po malo
 gore, nekapiju i nekidaju se vlastitosti,
 radi kojih i bježu odlikovanje u raznih
 izložbama.

Podpisani provijedjen je ujek, veli-
 kimi zalogom takovih svjeća svake
 veličine i debeline, a još k tomu i illi-
 pliru, uskrstih i sličnih svjeća svake
 vrsti. A da bude & crkvenim oskrb-
 ničtvom lagajući podpisani čini, doći
 do pojave svjeće na ulju, to je
 Bojadisane svjeće na ulju na ulju.

Tko odmah platí dobitje 3% od odbitka
 (skonto). Ali pako us četiri mjeseca bez
 odbitka. Roba slobodna od vozarine do
 svake željezničke stacije.

Ako bi tko zelio svjeće na ulju, to
 lahko ga poslužim, onim II. vrsti, re-
 čenih "soltana" po f. 2.20 kilo, kanoti
 i bielimi III. vrsti po f. 1.80 kilo istom
 pogodbom kao odzgor.

Nahodi se kod mene takodje skla-
 disce križni put u oleografski pozla-
 čenini i rojavini, okviri razne veličine
 po baš spodobnoj cieni, kanoti i izvr-
 stina tamjana i drugih stvari za crkvenu
 rabi.

U Gorici (Görz) mjes. oktobra 1879.

Alojzio Bader

svetac Sjominarska ulica broj 125.

1880. 10. 10.

Oglas.

Javljamo našim čitateljima i ostalom
 štovanom občinstvu, da smo pomoću

"Matice Hrvatske" dati preštan-

ati iz "Naše Slike" u posebnu

knjigu, koja u maloj osmini

iznosi preko 380 stranah,

ISTARSKE

HRVATSKE

Knjiga se može dobiti kod

Odpravnictva ovog lista po

f. for. 1. Čist je dobitak

namjenjen "Našoj Slogi" i "Bra-

tovčini hrvatskih ljudi u Istri", zato

se nadamo, da ćemo ju razprodati u

najkratće vreme.

ODPRAVNICKO NAŠE SLOGE:

Tisk. SINOV K. AMATI.